

STD – 9

ગાલા

વિજ્ઞાન પ્રયોગપોથી

પ્રયોગ :-10

પ્રયોગ - 10

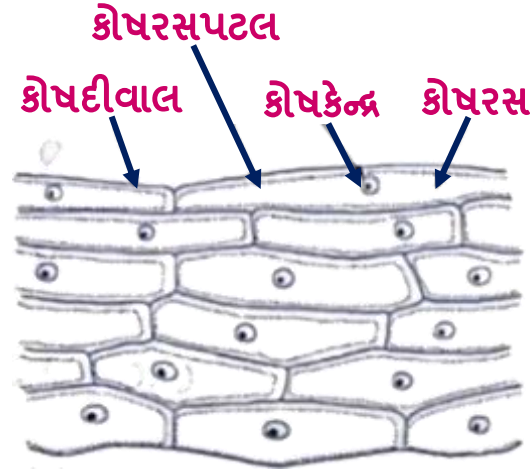
હેતુ:- ડુંગળીની છાલના કોષની સ્લાઇડ બનાવવી અને તેનું સંયુક્ત સૂક્ષ્મદર્શક યંત્રની મદદથી અવલોકન કરવું.

સાધન:- ચિપીયો, વોયગ્લાસ, સ્લાઇડ, કવરસ્લીપ, પીંછી, સંયુક્તસૂક્ષ્મદર્શક યંત્ર

અભિરંજક:- આયોડિન

પદાર્થ:- ડુંગળીનું કદ

આકૃતિ:-

(1) ડુંગળીના કદનો નાનો-ટુકડો કાપી તેના અંદરનું પાતળું પડ ચીપિયાની મદદથી છૂટું પાડો.

(2) આ પાતળા પડને પાણી ભરેલા વોચ ગ્લાસમાં મૂકો.

(3) કાચની સ્વચ્છ સ્લાઇડ પર પાણીનું ટીપું મૂકી તેના પર ડુંગળીનું પાતળું પડ ચીપિયાની મદદથી મૂકો. ત્યાર પછી આયોડિન અભિરંજકનું એક ટીપું મૂકો.

(4) તેના પર સોયની મદદથી કવર સ્લિપ

સાવચેતીપૂર્વક ઢાંકો, જેથી હવાના પરપોટા ન રહે.

(5) આ બનાવેલી સ્લાઇડનું સંયુક્ત સૂક્ષ્મદર્શક યંત્રની

મદદથી અવલોકન કરો.

» અવલોકન

🧪 સૂક્ષ્મદર્શક યંત્રમાં નાના મોટા ખાના સ્વરૂપે કોષો જોવા મળે છે. જેમાં કોષકેન્દ્ર, કોષરસ, કોષરસપટલ, કોષદીવાલ અને અમુક અંગિકાઓ જોવા મળે છે.

» નિર્ણય

🧪 વિવિધ આકારવાળા ડુંગળીના પડમાંથી બનાવેલી હંગામી સ્લાઇડમાં નાના-મોટા ખાના સ્વરૂપે કોષોની રચના જોવા મળે છે.

જ્ઞાનચક્રાસણી

1. નીચેના દરેક પ્રશ્નની નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર લખો:

(1) કોષ શબ્દ કોણે આપ્યો?

A. રોબર્ટ હૂકે

B. રોબર્ટ બ્રાઉને

C. લ્યુવેન હોકે

D. પરકિન્સ

(2) કોષની કઈ અંગિકા ફક્ત વનસ્પતિકોષમાં જોવા મળે છે?

A. કોષકેન્દ્ર

B. કણાભસૂત્ર

C. રિબોઝોમ

D. હરિતકણ

(3) કોષની કઈ અંગિકા પ્રોટીનસંશ્લેષણમાં અગત્યનો ભાગ ભજવે છે?

A. કણાભસૂત્ર

B. રિબોઝોમ

C. લાયસોઝોમ

D. કોષકેન્દ્ર

(4) કઈ અંગિકાને કોષનું પાવરહાઉસ કહે છે?

A. કોષકેન્દ્ર

B. કણાભસૂત્ર

C. ગોલ્ગીપ્રસાધન

D. રિબોઝોમ

(5) રંગસૂત્રો ક્યાં આવેલાં હોય છે?

A. કોષકેન્દ્રમાં

B. કોષદીવાલમાં

C. કણાભસૂત્રમાં

D. રિબોઝોમમાં

2. ખાલી જગ્યા પૂરો :

(1) લાયસોઝોમના પાચક ઉત્સેચકોનું નિર્માણ
ખરબચડી અંતઃકોષ રસજાળ કરે છે.

(2) સ્લેઇડન અને શ્વોન નામના વૈજ્ઞાનિકોએ કોષવાદ રજૂ કર્યો હતો.

(3) કોષરસપટલ એ જીવંત, પાતળું અને પસંદગીમાન પ્રવેશશીલ કલા છે.

(4) વનસ્પતિકોષમાં કોષદીવાલ મોટા ભાગે સેલ્યુલોઝ ની બનેલી છે.

(5) રંગસૂત્રોમાં રહેલા DNA ના અણુઓ વારસાગત લક્ષણોની માહિતી
ધરાવે છે.

પ્રયોગ :-10

